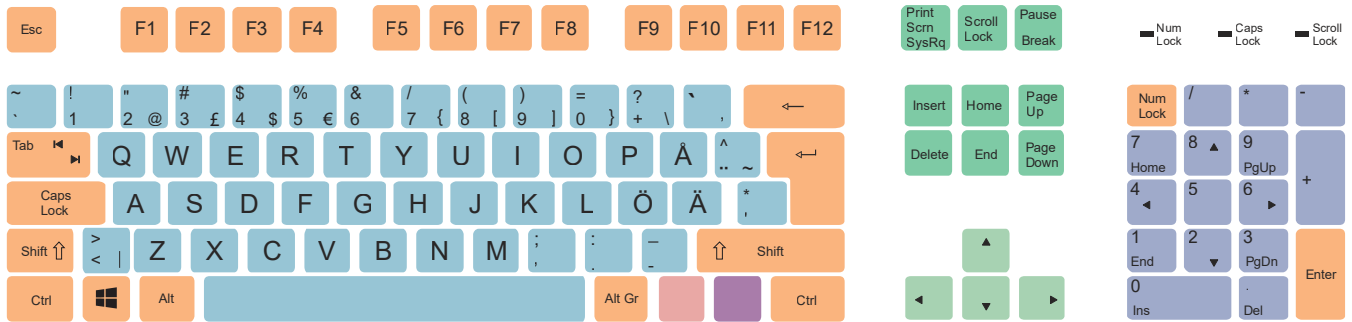

KANSALAISEN DIGITAIKOKO

TIETOKONEEN NÄPPÄIMISTÖ

CTRL (control), Alt (alternative, vaihtoehtoinen), Alt Gr (alternate graphic)

Näppäimet kuuluvat ns. komentonäppäimiin ja sitä niiden avulla annetaan komentoja toimintoihin, kuten ctrl + C (kopioi). Näppäimiä ctrl ja alt voidaan myös painaa yhtäaikaaisesti. Painaminen tapahtuu niin, että painetaan ensin ctrl-painike pohjaan ja sen jälkeen Alt-painike. Pidetään painikkeita pohjassa ja painetaan "näpäyttämällä" jotain painiketta.

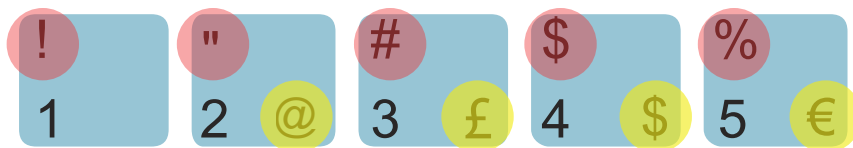
SHIFT eli vaihtopainike, Caps Lock (lukitse suuraakkoset)

Käytetään yleisimmin kirjoittamisessa lauseiden alussa olevien isojen kirjaimien (SUURAAKKOSET) kirjoittamiseen. Kirjoittamisessa painamalla Shift-näppäin pohjaan ja näpäyttämällä kirjainta saadaan iso kirjain. Numeronäppäimissä ylävalinnan merkit valitaan pitämällä pohjassa Shift-näppäintä.

Caps Lock -painikkeen avulla voidaan lukita suuraakkosien kirjoitus. Jos siis aiot kirjoittaa paljon tekstiä suuraakkosilla, napauta Caps Lock-painiketta kerran ja aloita kirjoittaminen: TEKSTIN KIRJAIMET OVAT KOKONAAN SUURAAKKOSILLA, KUN KIRJOITAT CAPS LOCK POHJASSA. Caps Lock -toiminnon saa pois päältä napauttamalla painiketta uudelleen.

Numero- ja merkinäppäimissä vasemmassa yläkulmassa oleva merkki saadaan kirjoitettua Shift ↑ -painikkeen avulla. Pidä painiketta pohjassa ja näpäytä numero- tai merkinäppäintä.

Numero- ja merkinäppäimissä oikeassa alakulmassa oleva merkki saadaan kirjoitettua pitämällä pohjassa painikkeita Ctrl ja Alt ja näpäyttämällä numero- tai merkkipainiketta. Valitsemiseen voidaan käyttää myös Alt Gr -painiketta.

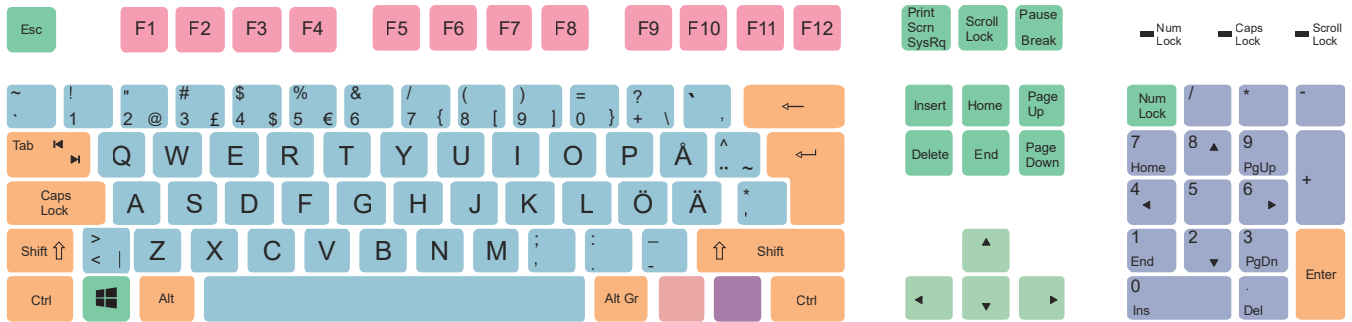

TAB (Tabulaattori, Sarkaimet)

Painamalla Tab-sarkainnäppäintä voit siirtää kohdistinta hyppäyksittäin eteenpäin. Tabulaattoria käytetään usein esimerkiksi tekstinkäsittelyohjelmissa. Lomakkeissa Tab-painikkeella voi siirtyä seuraavaan täytettävään kenttään. Paluu edelliseen kenttään tapahtuu pitämällä pohjassa Shift ↑ -painiketta ja napauttamalla Tab-painiketta. Samaa tapaan esimerkiksi Excel-taulukkolaskennassa voidaan siirtyä seuraavaan soluun jne.

BACKSPACE (Askelpalautin. "peruuttaminen")

Backspace- eli askelpalautinpainiketta painamalla voit poistaa kirjaimen tai muun merkin kursorin vasemmalta puolelta (edestä). Kannattaa myös muistaa tekstinkäsittelyssä Delete -painike, joka puolestaan poistaa merkin kursorin oikealta puolelta.

Esc

ESC (Escape, 'pako, poisääsy')

Esc-painiketta käytetään käynnissä olevasta tietokoneen toiminnosta poistumiseen. Painiketta voisi leikkimielisesti kutsua karkauspainikkeeksi.

Windows

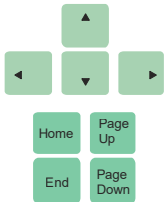
WINDOWS

Painamalla painiketta voidaan avata Windows-käyttöjärjestelmän aloitusvalikon. Sitä käytetään myös windowsin näppäinyhdistelmien (pikavalintojen) painikkeena. Esimerkiksi pitämällä painiketta pohjassa ja näpäyttämällä E-kirjainta avautuu Resurssienhallinta.

Enter

ENTER

Enter-painiketta käytetään tietokoneessa todella moniin tarkoituksiin. Tekstinkäsittelyssä suoritetaan pakotettu rivinvaihto, Excel-taulukkolaskennassa voidaan siirtyä taulukossa alempaan soluun, avoimessa ikkunassa Enterin painaminen suorittaa OK-painikkeen toiminnon. Joissain ohjelmissa Enterin painaminen vastaa hiiren vasemman toimintopainikkeen painamista.

KURSORIN LIIKKUMISPAINIKKEET

Nuolinäppäimet

Kursoria eli näytöllä vilkkuvaa pystyviivaa voidaan ohjata näppäimistöllä esimerkiksi nuolinäppäimien avulla. Painamelemalla nuolien osoittamiin suuntiin voidaan liikuttaa kursoria tekstissä.

Page Up ja Page down (Sivu ylös tai alas)

Painikkeilla voidaan siirtyä esimerkiksi monisivuisessa dokumentissa yksi sivu kerrallaan eteenpäin. Verkkoselaimessa painike siirtää näkymää näytön verran valittuun suuntaan.

Home (Koti), End(loppuun)

Home-painikkeesta tekstinkäsittelyssä kursori siirtyy rivin alkuun ja End painikkeella rivin loppuun. Selaimessa luettaessa verkkosivuja Home-painikkeella siirrytään sivun alkuun ja End-painikkeella sivun loppuun.

Insert

Delete

INSERT (korvaa)

Insert -näppäin muuttaa kirjoituksen korvaustilaan. Tällöin uusi kirjoitettava teksti korvaa kohdistimen eli näytöllä vilkkuvan pystyviivan oikealla puolella olevaa tekstiä. Normaalisti olemassa oleva teksti siirtyy oikealle kirjoitettavan tekstin tieltä.

HUOM! Insert -näppäintä voi painaa joskus vahingossa ja korvaustila pysyy voimassa myös Windowsin uudelleenkäynnistyksen jälkeen. Takaisin normaalitilaan voi palata ainoastaan painamalla Insert -näppäintä uudelleen.

DELETE (Tuhota)

Delete on nimensä mukaisesti painike, jolla voi tuhota ja poistaa erilaisia asioita. Jos poistamme tiedostoja tai kansioita, ne tavallisesti siirtyvät roskakoriin.

Num Lock

NUM LOCK (korvaa)

Funktionäppäimet

Näppäimistön ylälaudassa olevat funktionäppäimet (toimintonäppäimet) ovat painikkeita, joista löytyy joitain lisää hyödyllisiä toimintoja. Ohessa tavallisimmat funktionäppäimien toiminnot.

- F1 Avaa Windowsin ohjevalikon painettaessa yhdessä Windows-näppäimen kanssa. Piilottaa/näyttää nauhavalikon Excelissä ja Wordissa, kun painetaan yhdessä Control-näppäimen kanssa.
- F2 Voit muokata valitun kansion tai tiedoston nimeä Windows Explorerissa.
- F3 Avaa hakuvalikon Windows Explorerissa. Shift + F3 antaa sinun vaihtaa pienestä alkukirjaimesta suureen alkukirjaimeen ja suuraakkosiin Wordissa. Avaa Etsi-toiminnon Firefoxissa ja Chromessa.
- F4 Alt + F4 sulkee ikkunan. Asettaa kursori osoiteriville Explorerissa.
- F5 Aloittaa diaesityksen PowerPointissa. Päivittää internet selaimen sivun. Ctrl + F5 Ohittaa selaimen välimuistin ja lataa sivun uudelleen verkosta. Avaa Etsi ja korvaa -toiminnon Microsoft Office ohjelmissa.
- F6 Siirtyy seuraavalle sivulle jaetulla Microsoft Word ruudulla. Ctrl + F6 antaa sinun siirtyä avatusta Word-dokumentista toiseen, jos sinulla on useampi dokumentti kerrallaan avattuna Wordissa.
- F7 Alt + F7 tekee oikeinkirjoitus- ja kielioppitarkastuksen Microsoft Wordissa. Shift + F7 avaa synonyymisanakirjan Microsoft Wordissa.
- F8 Mahdollistaa nuolinäppäinten laajennetun käytön Excelissä. Avaa vikasietotilan Windowsissa.
- F9 Ctrl + F9 sijoittaa tyhjiä kenttiä Wordiin. Päivittää kentät Wordissa
- F10 Avaa Menu-valikon. Ctrl + F10 maksimoi ikkunatilan Wordissa. Shift + F10 toimii samoin kuin hiiren valintanäppäin.
- F11 Poistuu tai siirtyy koko näytön tilaan selaimissa. Shift + F11 lisää uuden taulukon Excelissä.
- F12 Avaa Tallenna nimellä -toiminnon Wordissa. Shift + F12 tallentaa Word-tiedoston. Ctrl + F12 avaa Word-dokumentin.

Hiiren käyttöön liittyviä asioita

Perushiiressä on kaksi painiketta, joista toinen on toimintapainike ja toisella avautuu valikko, josta voi valita erilaisia toimintoja. Hiiren painikkeiden järjestyksen voi vaihtaa omien ominaisuuksien mukaan Windowsin laiteasetuksista (Asetukset/hiiri). Usein esimerkiksi vasenkätiselle on tarpeen asettaa toimintapainike hiiren oikeaan painikkeeseen, jotta toiminta hiirellä on luontevaa. Suurimmassa osassa hiiriä on painikkeiden välissä rulla, jonka avulla voi liikkua helposti ilman, että tarvitsee vierittää sivua ikkunan vasemmassa laidassa olevasta vierityspalkista. Rullassa saattaa myös olla oikealle ja vasemmalle vieritysmahdollisuus kallistamalla rullaa oikealle tai vasemmalle.

Hiiren käyttöä voi tehostaa hyödyntämällä pikanäppäimiä. Voit zoomata (suurentaa ja pienentää) selaimen ikkunaa, tekstidokumentin kokoa ym. rullaamalla hiiren rullaa -painike pohjassa.

Hiirellä suoritettavat toiminnot sanastoa:

Raahaaminen

Siirretään hiiri raahattavan kohteen päälle ja tartutaan kohteeseen kiinni pitämällä pohjassa hiiren toimintapainiketta. Siirretään (raahataan) kohde sen uuteen sijaintiin.

Maalaaminen

Hiirellä voidaan maalata (valita) tekstiä painamalla hiiren toimintapainike pohjaan valittavan tekstin alku- tai loppupäästä ja siirtämällä painike pohjassa pitämällä kursori valittavan tekstin toiseen päähän.

Valitseminen valinta-aluetta käyttäen

Esimerkiksi työpöydällä voidaan valita useita kohteita painamalla hiiren toimintapainike pohjaan ja hiiren painike pohjassa piirtämällä laatikko valittavien kohteiden päälle. Voimem siirtää valitut kohteet , joko raahaamalla tai kopioimalla toiseen paikkaan.

Kopioiminen raahaamalla

Voit kopioida kohteita esimerkiksi ikkunasta toiseen pitämällä -painike painettuna raahatessa. Ilman painiketta raahaaminen siirtää kohteen.